

○ คำพิพากษา
(อุทธรณ์)

(၅. ၂၂)

คดีหมายเลขดำที่ อ. ๑๐๑/๒๕๕๑
คดีหมายเลขแดงที่ อ. ๖๕๒ / ๒๕๕๓

ในพระปรมาภิไธยพระมหากษัตริย์

ศาลปกครองสูงสุด

วันที่ ๒๔ เดือน พฤศจิกายน พุทธศักราช ๒๕๕๗

ระหว่าง } นางแพง ผิวขาว

ผู้ฟ้องคดี

สำนักงานการปฏิรูปที่ดินจังหวัดมุกดาหาร ที่ ๑
นางทอง ศรีบุญมย์ ที่ ๒

ผู้ถูกฟ้องคดี

เรื่อง คดีพิพาทเกี่ยวกับการที่หน่วยงานทางปกครองกระทำการโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย
(อุทธรณ์คำพิพากษา)

ผู้ฟ้องคดียื่นอุทธรณ์คำพิพากษา ในคดีหมายเลขดำที่ ๔๑๙/๒๕๔๘
หมายเลขแดงที่ ๓๙๑/๒๕๕๐ ของศาลปกครองชั้นต้น (ศาลปกครองขอนแก่น)

คดีนี้ผู้ฟ้องคดีฟ้องและแก้ไขเพิ่มเติมคำฟ้องว่า ผู้ฟ้องคดีได้เข้าทำประโยชน์ในเขตป่าสงวนแห่งชาติ ป่าดงบังอี แปลงที่ ๑ สืบทอดมาจากบรรพบุรุษ โดยรับหนังสืออนุญาตให้ได้รับการผ่อนผันให้มีสิทธิทำกินชั่วคราวในเขตป่าสงวนแห่งชาติ (ครั้งที่ ๑) เรียกว่า สทก. ๑ เลขที่ดิน ๗๑ ฉบับที่ ๗๓๔ ระบุหมายเลข ๕๘๔๒-๒ อำเภอคำชะอี จังหวัดมุกดาหาร เนื้อที่ ๕ ไร่ ๗๕ ตารางวา ทิศเหนือจดที่ดินของนายโจอม ศรีบุรมย์ ทิศตะวันออกจดที่ดินของนางจอมศรี ศรีสุภา ทิศใต้จดที่ดินของนายหลวง ศรีบุรมย์

สำเนาถูกต้อง

Wt

(นางสาวญาณีเตา พลกอง)
เจ้าหน้าที่ศาลปกครองปฏิบัติการ

/ด้านทิศตะวันตก...

ด้านทิศตะวันตกจดทางสาธารณะ ซึ่งหนังสืออนุญาตฉบับดังกล่าวได้ออกให้เมื่อวันที่ ๔ ธันวาคม ๒๕๒๗ ถึงวันที่ ๓ ธันวาคม ๒๕๓๒ เป็นระยะเวลา ๕ ปี ต่อมา เจ้าหน้าที่ของ ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ได้ออกสำรวจเพื่อออกเอกสาร ส.ป.ก. ๔-๐๑ ข ผู้ฟ้องคดีไม่เคยทราบ ไม่เคยนำชี้แนวเขตและไม่เคยให้ความยินยอมใดๆ แต่มีบุคคลอ้างว่าเป็นเจ้าหน้าที่นำเอกสาร ไม่ทราบรายละเอียดมาให้ผู้ฟ้องคดีลงลายมือชื่อ ด้วยความรู้เท่าไม่ถึงการณ์ผู้ฟ้องคดี จึงลงลายมือชื่อในเอกสารดังกล่าว ต่อมาเมื่อสองปีที่ผ่านมาผู้ใหญ่บ้านได้นำเอกสาร ส.ป.ก. ๔-๐๑ ข เลขที่ ๑๒๗๔ ระบุว่า ส.ป.ก. กลุ่มที่ ๒๘๘ เล่ม ๑๓ หน้า ๗๔ อำเภอคำชะอี จังหวัดมุกดาหาร ฉบับลงวันที่ ๓ สิงหาคม ๒๕๔๔ เนื้อที่ ๔ ไร่ ๓ งาน ๐๗ ตารางวา มามอบให้ผู้ฟ้องคดี ซึ่งผู้ฟ้องคดีเห็นว่ามีความน้อยกว่าที่ปรากฏตาม สทก. ๑ เดิม และปรากฏว่าทางสาธารณะทางเกวียนเดิมที่ปรากฏใน สทก. ๑ เดิมนั้นได้หายไป ต่อมา นางทอง ศรีบุรมย์ ซึ่งมีที่ดินอยู่ด้านทิศตะวันตกของทางสาธารณะทางเกวียนเดิมและที่ดิน ของผู้ฟ้องคดีได้ทำรั้วไม้ล้อมรอบที่ดินของตนเอง โดยได้ล้อมรอบที่ดินที่เป็นทางสาธารณะ ทางเกวียนเดิมตรงที่ติดอาณาเขตที่ดินของผู้ฟ้องคดีตลอดแนว และได้ทำการปลูกยางพารา ตรงบริเวณที่เป็นทางสาธารณะทางเกวียนเดิมทั้งหมด เป็นผลให้ผู้ฟ้องคดีไม่สามารถ เข้าออกและส่งผลผลิตทางการเกษตร (ข้าว) ออกสู่ถนนใหญ่ได้ ผู้ฟ้องคดีจึงมีหนังสือ ฉบับลงวันที่ ๒๙ กรกฎาคม ๒๕๔๘ ถึงผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ เพื่อขอให้แก้ไขให้ถูกต้อง ปัจจุบัน ผู้ฟ้องคดีได้ขอผ่านที่ดินของบุคคลอื่นเป็นการชั่วคราว และสภาพของทางสาธารณะ ทางเกวียนเดิมได้กลายเป็นป่ากร้าง เป็นห้วย เป็นหลุม เพราะไม่ได้ใช้ประโยชน์ มานานกว่า ๓๐ ปีแล้ว ทำให้ผู้ฟ้องคดีได้รับความเดือดร้อนเสียหาย จึงนำคดีมายื่นฟ้อง ต่อศาลปกครองชั้นต้น

ขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือมีคำสั่ง ดังนี้

๑. เพิกถอนเอกสารสิทธิ ส.ป.ก. ๔-๐๑ ข ที่ดินแปลงที่ ๔ เลขที่ ๑๒๗๔ เล่ม ๑๓ หน้า ๗๔ ระบุว่า ส.ป.ก. กลุ่มที่ ๒๘๘ อำเภอคำชะอี จังหวัดมุกดาหาร โดยให้ ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ดำเนินการสำรวจตรวจสอบรังวัดและออกเอกสารสิทธิ ส.ป.ก. ๔-๐๑ ข ฉบับใหม่ให้ถูกต้องตามความเป็นจริง โดยให้ผู้ฟ้องคดีเป็นผู้ชี้แนวเขต

๒. ให้สภาพของทางสาธารณะทางเกวียนเดิมยังคงอยู่เช่นเดิมและใช้ได้ตลอดไป

สำเนาถูกต้อง
ทพ
(นางสาวญาณิศา พลกอง)
เจ้าหน้าที่ศาลปกครองปฏิบัติการ

/ศาลปกครองชั้นต้น...

ศาลปกครองชั้นต้นจึงมีคำสั่งเรียกนางทอง ศรีบุรมย์ เข้ามาเป็นคู่กรณี ฝ่ายผู้ถูกฟ้องคดี โดยกำหนดให้เป็นผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒

ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ให้การว่า ที่ดินที่ผู้ฟ้องคดีอ้างถึงคือที่ดินแปลงที่ ๕ ราว ส.ป.ก. กลุ่มที่ ๒๘๘ เลขที่ ๑๒๗๔ อำเภอคำชะอี จังหวัดมุกดาหาร เนื้อที่ ๔ ไร่ ๓ งาน ๐๗ ตารางวา โครงการป่าดงบังอี แปลง ๑ เดิมอยู่ในพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติ ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ได้รับมอบพื้นที่ดังกล่าวจากกรมป่าไม้ ตามมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๓๐ มีนาคม ๒๕๓๕ โดยได้รับอนุมัติการดำเนินการปฏิรูปที่ดินในพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติ ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ได้เข้าดำเนินการสำรวจรังวัดที่ดินดังกล่าว ในปี พ.ศ. ๒๕๓๗ โดยเข้าดำเนินการพร้อมกันเป็นกลุ่ม หรือระวางที่ดินตามการครอบครองที่ดินจริง ในการสำรวจรังวัดมีขั้นตอนดำเนินการ ดังนี้ (๑) ช่างสำรวจรังวัดประสานงานกับผู้ปกครองท้องที่ซึ่งมีที่ดินตั้งอยู่ในเขตปฏิรูปที่ดิน บริเวณที่จะทำการสำรวจ (๒) นัดเกษตรกรสำรวจรังวัด นำชี้แปลงที่ดิน ผังหลักเขตและลงชื่อรับรองใบบันทึกการนำทำการรังวัด (ส.ป.ก./สร.ข.) (๓) ขึ้นรูปแผนที่ (๔) ส่งบันทึกการนำสำรวจรังวัดและแผนที่ให้กลุ่มงานนิติการเพื่อสอบสวนสิทธิ ในการนี้เจ้าหน้าที่ของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ได้เข้ารังวัดที่ดินของผู้ฟ้องคดีเมื่อปี พ.ศ. ๒๕๓๗ เป็นครั้งแรก โดยมีผู้ฟ้องคดีเป็นผู้นำทำการรังวัดได้จำนวนเนื้อที่ ๑๒ ไร่ ๒ งาน ๓๐ ตารางวา ต่อมาในปี พ.ศ. ๒๕๔๒ ได้มีการรังวัดที่ดินของผู้ฟ้องคดีอีกครั้งเป็นครั้งที่สอง เนื่องจากในการรังวัดครั้งแรกมีจำนวนเนื้อที่มากเกินไป โดยในการรังวัดครั้งนี้มีนายนวนไทย ผิวขำ สามียของผู้ฟ้องคดีเป็นผู้นำชี้แนวเขตในการรังวัดได้จำนวนเนื้อที่ ๔ ไร่ ๓ งาน ๐๗ ตารางวา เมื่อได้รับผลการสำรวจรังวัดจากกลุ่มงานช่างสำรวจแล้ว เจ้าหน้าที่นิติการจะทำการสอบสวนสิทธิการถือครองที่ดินโดยมีขั้นตอนการดำเนินการ ดังนี้ (ก) นัดผู้ถือครองที่ดินตามรายชื่อที่ปรากฏตามแบบบันทึกการนำทำการรังวัดและผู้ปกครองท้องที่ ซึ่งที่ดินนั้นตั้งอยู่ในเขตการปกครอง เพื่อทำการสอบสวนสิทธิการถือครองที่ดิน (ข) ในการสอบสวนสิทธิเจ้าหน้าที่จะได้สอบถามถึงที่ดินแปลงข้างเคียงจำนวนเนื้อที่ รูปแผนที่ เพื่อให้ได้ข้อมูลว่าแปลงที่ดินถูกต้องหรือไม่ หากไม่ถูกต้องผู้ถือครองจะต้องแจ้งให้ทราบเพื่อจะได้นำกลับไปให้ช่างสำรวจตรวจสอบหรือแก้ไขใหม่อีกครั้ง (ค) เมื่อที่ดินแปลงข้างเคียงจำนวนเนื้อที่และรูปแผนที่ตามการรังวัดถูกต้องแล้ว เจ้าหน้าที่จะสอบสวนสิทธิการถือครองที่ดินตามแบบสอบสวนสิทธิและให้ผู้ปกครองท้องที่ลงนามรับรองเกี่ยวกับการถือครองและการทำประโยชน์ในที่ดิน

สำเนาถูกต้อง

ทพ

(นางสาวญาณิศา พลกอง)

เจ้าหน้าที่ศาลปกครองปฏิบัติการ

/เมื่อเจ้าหน้าที่...

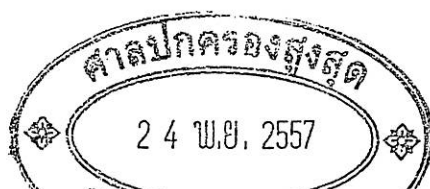
เมื่อเจ้าหน้าที่ได้สอบสวนสิทธิการถือครองที่ดินของผู้ฟ้องคดีในวันที่ ๘ สิงหาคม ๒๕๔๒ โดยผู้ฟ้องคดีเป็นผู้ให้ถ้อยคำในการสอบสวนสิทธิด้วยตนเองและไม่ได้แจ้งหรือคัดค้านเกี่ยวกับรูปแปลงหรือจำนวนเนื้อที่ให้เจ้าหน้าที่ทราบแต่อย่างใด ต่อมา เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๔๑ ได้มีการตราพระราชกฤษฎีกากำหนดเขตปฏิรูปที่ดินโครงการป่าดงบังอี แปลงที่ ๑ ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ จึงได้ดำเนินการคัดเลือกเกษตรกรเข้าทำประโยชน์ในเขตปฏิรูปที่ดินตามระเบียบคณะกรรมการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ว่าด้วย หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการคัดเลือกเกษตรกรซึ่งจะมีสิทธิได้รับที่ดินจากการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม พ.ศ. ๒๕๓๕ และได้ทำหนังสืออนุญาตให้เข้าทำประโยชน์ในเขตปฏิรูปที่ดิน (ส.ป.ก. ๔-๐๑ ข) ให้แก่ผู้ฟ้องคดีในปี พ.ศ. ๒๕๔๔ หลังจากนั้นเมื่อวันที่ ๑๓ มิถุนายน ๒๕๔๘ ผู้ฟ้องคดีได้ยื่นคำร้องต่อผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ โดยขอให้ตรวจสอบและแก้ไขแนวเขตที่ดิน ส.ป.ก. ๔-๐๑ ข แปลงดังกล่าว เนื่องจากเดิมที่ดินมี สทก. ๑ มีทางสาธารณะที่เข้าถึงที่ดินได้ และการออกรังวัดที่ดินเพื่อออก ส.ป.ก. ๔-๐๑ ข ดังกล่าว ผู้ฟ้องคดีไม่เคยทราบเรื่องใดๆ ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ได้ตรวจสอบตามสภาพพื้นที่แล้วปรากฏว่า ที่ดินแปลงดังกล่าวไม่ติดกับทางสาธารณะและเจ้าของที่ดินแปลงข้างเคียงก็ไม่ยินยอมให้มีการกันแนวเขตทางสาธารณะแต่อย่างใด จากการสอบสวนข้อเท็จจริงของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ จากผู้ปกครองท้องที่และเจ้าของที่ดินแปลงข้างเคียงซึ่งมีกรณีพิพาทกับผู้ฟ้องคดี สรุปได้ความว่าเดิมมีทางเกวียนที่ใช้สัญจรร่วมกันในลักษณะทางเท้าตามหัวไร่ปลายนาจริง ต่อมา เมื่อทางราชการได้มีการตัดเส้นทาง ร.พ.ช. สายบ้านหนองเอี่ยนดง - บ้านนาบอน ทำให้ชาวบ้านเลิกใช้ทางเกวียนดังกล่าวโดยเปลี่ยนมาใช้ทางที่ตัดใหม่ และในปัจจุบันทางเกวียนก็ไม่มีสภาพเป็นทางสาธารณะแล้ว การดำเนินการของเจ้าหน้าที่จึงเป็นการรังวัดตามสภาพความเป็นจริงในขณะที่ทำการรังวัดที่ผู้ถือครองที่ดินเป็นผู้ชี้แนะ ซึ่งอาจทำให้รูปแปลงและจำนวนเนื้อที่ไม่ตรงกับ สทก. ๑

ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ให้การว่า ในอดีตที่ดินตรงบริเวณที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ได้ล้อมรั้วนั้นเคยเป็นทางสาธารณะจริง เป็นทางเชื่อมต่อระหว่างหมู่บ้านไม่ใช่ทางไปยังที่นาของผู้ฟ้องคดี ต่อมา เมื่อทางราชการได้สร้างถนนสาย ร.พ.ช. บ้านหนองเอี่ยนดงไปยังบ้านนาโสกแทนทางสาธารณะที่เคยใช้มาก่อนหน้านี้ ราษฎรจึงได้เปลี่ยนมาใช้ทางสาย ร.พ.ช. แทนจนถึงปัจจุบัน ส่วนทางที่ใช้สัญจรไปยังที่นาของผู้ฟ้องคดีนั้น อยู่ทางด้านทิศใต้ของที่นาของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ แต่ผู้ฟ้องคดีไม่ใช้เพราะไม่สะดวก ที่นาของผู้ฟ้องคดี

สำเนาถูกต้อง

ทพ

(นางสาวกัญญาณี พลกอง)
เจ้าหน้าที่ศาลปกครองปฏิบัติการ

/ไม่ได้อยู่...

ไม่ได้อยู่ติดกับถนน ร.พ.ช. สายบ้านนาบอน – บ้านหนองเอี่ยนดง ดังนั้น ในการเดินทางสัญจรไปมาในที่ดินของผู้ฟ้องคดีจะต้องผ่านที่ดินของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ก่อน ผู้ฟ้องคดีได้ขออนุญาตผ่านที่ดินของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ และผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ได้อนุญาตให้ผ่านได้เป็นการชั่วคราว ต่อมา เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๔๘ ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ได้ทำการปลูกยางพาราแล้วทำการล้อมรั้วเพื่อป้องกันไม่ให้สัตว์เลื้อยเข้าทำลายต้นยางพาราที่ปลูกไว้ จึงเป็นผลให้ผู้ฟ้องคดีไม่สามารถผ่านเข้าออกเพื่อไปยังที่นาของผู้ฟ้องคดีได้เหมือนเดิม ส่วนทางสาธารณะ (ทางเกวียนเดิม) ที่ผู้ฟ้องคดีกล่าวอ้างผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ได้ทำรั้วล้อมเอาเป็นที่ของตนเองนั้น ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ มีพยานบุคคลที่สามารถยืนยันได้ว่าทางสาธารณะดังกล่าวนั้นถูกเลิกใช้นานแล้วตั้งแต่มีถนน ร.พ.ช. สายดังกล่าว

ผู้ฟ้องคดีคัดค้านคำให้การของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ในทำนองเดียวกับคำฟ้องว่าผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ เป็นหน่วยงานของรัฐ ย่อมสามารถจัดทำเอกสารใดๆ ขึ้นฝ่ายเดียวได้ ข้อเท็จจริงในคดีนี้ที่ดินของผู้ฟ้องคดีได้ครอบครองทำประโยชน์มาตั้งแต่บรรพบุรุษ เมื่อผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ดำเนินการเพื่อออกเอกสาร ส.ป.ก. ๔-๐๑ ข นั้น ผู้ฟ้องคดีไม่ได้นำชี้แนวเขตทำการรังวัดแต่ประการใด แต่ยอมรับว่าได้เคยลงชื่อในเอกสารเนื่องจากมีเจ้าหน้าที่อ้างว่าเป็นเจ้าหน้าที่ของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ จะออกเอกสาร ส.ป.ก. ๔-๐๑ ข ให้ผู้ฟ้องคดีจึงได้ลงลายมือชื่อในเอกสารนั้น ต่อมาเจ้าหน้าที่ของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ได้นำเอกสาร ส.ป.ก. ๔-๐๑ ข มาให้ผู้ฟ้องคดี ผู้ฟ้องคดีไม่ได้ตรวจสอบว่าผิดถูกประการใดจนกระทั่งภายหลังมีบุคคลอื่นได้ทำรั้วปิดทางสาธารณะ ผู้ฟ้องคดีจึงได้ตรวจสอบเอกสารดังกล่าว และได้ติดต่อให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ แก้ไขแล้ว ผู้ฟ้องคดีได้แย้งว่าไม่มีทางออกทางอื่นและที่ดินของผู้ฟ้องคดีไม่ติดกับถนนที่ตัดใหม่ (ถนน ร.พ.ช.) จึงยังคงใช้เส้นทางเดิม

ผู้ฟ้องคดีคัดค้านคำให้การของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ว่า ทางสาธารณะเป็นทางที่เชื่อมต่อระหว่างหมู่บ้านที่ราษฎรใช้ร่วมกันมานาน ผู้ฟ้องคดีมีที่นาอยู่ติดกับทางสาธารณะซึ่งกันระหว่างที่ดินของผู้ฟ้องคดีกับที่ดินของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ และแนวเขตที่ดินด้านทิศใต้ของที่นาของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ เป็นส่วนหนึ่งของทางสาธารณะดังกล่าว เป็นช่วงยาวและระยะทางไกล ผู้ฟ้องคดีไม่เคยใช้เส้นทางนี้เลย ปัจจุบันได้มีสภาพเป็นป่าพรกร้างเพราะราษฎรได้เปลี่ยนมาใช้สาย ร.พ.ช. สายบ้านนาบอน – บ้านหนองเอี่ยนดงแทน ส่วนผู้ฟ้องคดีมีที่ดินไม่ติดกับถนน ร.พ.ช. ยังคงใช้ทางสาธารณะทางด้านทิศตะวันออกเฉียงเหนือจนถึงปัจจุบัน /

สำเนาถูกต้อง

ฟ

(นางสาวญาณิศา พลทอง)
เจ้าหน้าที่ศาลปกครองปฏิบัติการ

/และไม่เคย...

และไม่เคยขออนุญาตใช้ผ่านที่ดินของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ แต่อย่างใด เมื่อผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ได้ทำรั้วล้อมรอบเอาทางสาธารณะที่ติดกับที่ดินของผู้ฟ้องคดีเป็นของตนแล้ว เป็นการปิดกั้นทางสาธารณะที่ผู้ฟ้องคดีเคยใช้ตลอดมา ผู้ฟ้องคดีต้องไปขออนุญาตผ่านที่ดินข้างเคียงแทนทางสาธารณะเป็นของพลเมืองใช้ร่วมกัน บุคคลใดจะยึดครองหรือหวงห้ามหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐคนใดจะยกเลิกมิให้เป็นทางสาธารณะคงไม่ได้

ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ให้การเพิ่มเติมในทำนองเดียวกับคำให้การ โดยมีประเด็นเพิ่มเติมว่า ได้ตรวจสอบทางสาธารณะใน สทก. ตามที่ผู้ฟ้องคดีกล่าวอ้างแล้ว หากจะดำเนินการตามคำขอของผู้ฟ้องคดี โดยให้มีการกันทางสาธารณะเดิม ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ จะต้องดำเนินการกันทางสาธารณะเดิมทั้งหมด (ที่ดินทั้งกลุ่ม ๒๘๘) และหากในการกันทางสาธารณะมีผลกระทบหรือโต้แย้งสิทธิของผู้อื่นจะต้องได้รับความยินยอมจากบุคคลที่ถูกโต้แย้งสิทธิด้วย ซึ่งหากจะกันทางสาธารณะเฉพาะที่ผ่านที่ดินของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ซึ่งอยู่ทางด้านทิศตะวันออกของ สทก. ที่ผู้ฟ้องคดีอ้างถึง แต่เพียงฝ่ายเดียวจะทำให้เกิดกรณีพิพาทในลักษณะเช่นนี้อีก หากมีผู้อ้างว่ามีทางสาธารณะและกระทบถึงสิทธิของผู้อื่น

ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ให้การเพิ่มเติมว่า ที่ดินตรงบริเวณที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ได้ทำรั้วนั้นเคยเป็นสาธารณะจริง โดยเป็นเส้นทางที่ใช้สัญจรระหว่างหมู่บ้าน เมื่อทางราชการได้สร้างถนน ร.พ.ช. ขึ้นมาแทน จึงเลิกใช้ทางสาธารณะดังกล่าว ปัจจุบันไม่เหลือร่องรอยของความเป็นทางสาธารณะแล้ว และผู้ฟ้องคดีได้ผ่านที่ดินของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ไปยังที่ดินของผู้ฟ้องคดีตลอดมา จนกระทั่งผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ได้ทำการปลูกยางพารา ผู้ฟ้องคดีจึงได้ไปขอผ่านที่ดินของผู้อื่นแทน

ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ได้ชี้แจงเพิ่มเติมว่า ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ได้ตรวจสอบข้อเท็จจริงเพื่อแก้ไขความเดือดร้อนให้แก่ผู้ฟ้องคดี โดยมีสามผู้ฟ้องคดีเข้าร่วมตรวจสอบพร้อมกับเจ้าหน้าที่ของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ผู้ปกครองท้องที่และผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ร่วมกันให้ข้อเท็จจริงว่า เดิมทางสาธารณะดังกล่าวเป็นลักษณะทางเกวียนที่ราษฎรใช้สัญจรเมื่อมีการสร้างถนน ร.พ.ช. ซึ่งต้องตัดผ่านที่ดินของผู้ครอบครองต่าง ๆ รวมทั้งที่ดินของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ด้วย โดยผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ได้สละที่ดินของตนเองเป็นทาง ร.พ.ช. โดยให้ชาวบ้านมาใช้เส้นทาง ร.พ.ช. แทนการใช้ทางเกวียนที่ผ่านที่ดินของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ โดยเปลี่ยนมาใช้เส้นทางนี้ประมาณ ๒๕ ถึง ๓๐ ปี ส่วนเส้นทางที่ผู้ฟ้องคดีกล่าวอ้างถึงไม่มีการใช้เส้นทางนี้แล้ว

สำเนาถูกต้อง

ฟน

(นางสาวญาณิศา พลกอง)
เจ้าหน้าที่ศาลปกครองปฏิบัติการ

/และมีเส้นทาง...

และมีเส้นทางที่ผู้ฟ้องคดีสามารถใช้ประโยชน์ได้ แต่ไม่ประสงค์จะใช้โดยอ้างว่าไม่สะดวก เมื่อได้ข้อเท็จจริงว่าเส้นทางที่ผู้ฟ้องคดีกล่าวอ้างไม่มีสภาพเป็นทางสาธารณะแล้วเจ้าหน้าที่ของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ จึงได้เชิญผู้เข้าร่วมตรวจสอบไปร่วมบันทึก แต่ผู้ฟ้องคดีและสามีไม่ยินยอมไปร่วมบันทึกด้วย

ผู้ฟ้องคดีชี้แจงเพิ่มเติมว่า ผู้ฟ้องคดีมีที่ดินไม่ติดกับถนน ร.พ.ช. จึงยังคงใช้ทางสาธารณะ (ทางเกวียนเดิม) ตลอดจนถึงปัจจุบัน โดยใช้ทางทิศตะวันออกเฉียงเหนือ ส่วนทางสาธารณะเดิมด้านทิศอื่นเมื่อไม่มีผู้ใดใช้ประโยชน์แล้ว จึงหมดสภาพความเป็นทาง

ศาลปกครองชั้นต้นพิจารณาแล้วเห็นว่า ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ให้การยอมรับว่า มีการออก ส.ป.ก. ๔-๐๑ ข. ให้แก่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ โดยทับทางสาธารณะดังกล่าวจริง เนื่องจากผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ได้สละที่ดินบางส่วนให้ราชการสร้างทาง ร.พ.ช. และผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ไม่ได้ปฏิเสธว่าไม่ได้ออก ส.ป.ก. ๔-๐๑ ข. ทับทางสาธารณะแต่อย่างใด เพียงอ้างว่า ทางสาธารณะดังกล่าวหมดสภาพความเป็นทางสาธารณะแล้ว จึงน่าจะเชื่อว่าผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ได้ออก ส.ป.ก. ๔-๐๑ ข. ให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ โดยทับทางสาธารณะจริง แต่เมื่อข้อเท็จจริงปรากฏว่าที่ดินแปลงพิพาทที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ นำมาออก ส.ป.ก. ๔-๐๑ ข. ให้ผู้ฟ้องคดีกับ ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ เดิมเป็นพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติ โดยผู้ฟ้องคดีและผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ได้รับอนุญาตให้ได้รับการผ่อนผันให้มีสิทธิทำกินชั่วคราว ต่อมาเมื่อวันที่ ๒๘ ตุลาคม ๒๕๔๑ ได้มีพระราชกฤษฎีกากำหนดให้ที่ดินบริเวณพิพาท ปาดงบังอี แปลงที่ ๑ เป็นเขตปฏิรูปที่ดิน ที่ดินดังกล่าวจึงเปลี่ยนสภาพจากการเป็นที่ดินในเขตป่าสงวนแห่งชาติ มาเป็นที่ดินในเขตปฏิรูปที่ดิน ดังนั้น ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ จึงมีอำนาจดำเนินการปฏิรูปที่ดิน บริเวณดังกล่าวได้โดยไม่ต้องดำเนินการเพิกถอนตามกฎหมายป่าสงวนแห่งชาติ ทั้งนี้ ตามนัยมาตรา ๒๖ วรรคหนึ่ง (๔) แห่งพระราชบัญญัติการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม พ.ศ. ๒๕๑๘ เมื่อทางสาธารณะดังกล่าวอยู่ในเขตปฏิรูปที่ดิน ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ จึงสามารถกำหนด หรือเปลี่ยนแปลงแนวเขตทางสาธารณะดังกล่าว ทั้งนี้ เพื่อให้เป็นไปตามเจตนารมณ์ของ พระราชบัญญัติการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม พ.ศ. ๒๕๑๘ ซึ่งมีวัตถุประสงค์ให้เกษตรกร มีที่ดินทำกินและให้การใช้ที่ดินเกิดประโยชน์มากที่สุด พร้อมกับการจัดระบบการผลิต และจำหน่ายผลิตผลทางการเกษตรกรรม เพื่อให้ความเป็นธรรมแก่เกษตรกร/นอกจากนั้น ยังปรากฏข้อเท็จจริงว่ามีการสร้างถนน ร.พ.ช. สายบ้านนาบอน - บ้านหนองเอี่ยนดง

สำเนาถูกต้อง

ไฟ

(นางสาวญาณิศา พลกอง)

เจ้าหน้าที่ศาลปกครองปฏิบัติการ

/ให้ราษฎร...

ให้ราษฎรในพื้นที่ใช้สัญจรแทนทางสาธารณะดังกล่าว และจากภาพถ่ายที่ผู้ฟ้องคดีได้ยื่นต่อศาล ทางสาธารณะดังกล่าวไม่มีลักษณะเป็นทางแล้ว โดยมีผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ปลุกยงพารา ในที่ดังกล่าวแล้ว จึงน่าจะเชื่อว่าทางเกวียนดังกล่าวหมดสภาพการเป็นทางสาธารณะจริง การที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ออกหนังสือ ส.ป.ก. ๔-๐๑ ข ให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ โดยทับทางสาธารณะ จึงเป็นการกระทำที่ขัดต่อกฎหมายแล้ว

ศาลปกครองชั้นต้นพิพากษายกฟ้อง

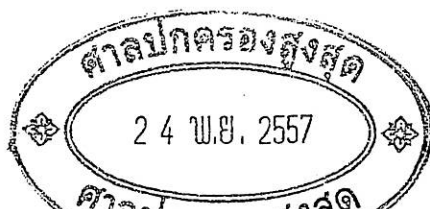
ผู้ฟ้องคดีอุทธรณ์ว่า ทางเกวียนซึ่งเป็นทางสาธารณประโยชน์ที่ประชาชน ใช้ร่วมกันมานาน ต่อมาทางราชการสร้างถนน ร.พ.ช. สายบ้านหนองเอี่ยนดง บ้านนาบอน เป็นเหตุให้ราษฎรเลิกใช้ทางสาธารณะดังกล่าว แต่ผู้ฟ้องคดียังคงใช้ประโยชน์จาก ทางเกวียนสาธารณประโยชน์อยู่จนกระทั่งปี พ.ศ. ๒๕๔๑ ที่ได้มีการตราพระราชกฤษฎีกา กำหนดเขตปฏิรูปที่ดินโครงการป่าดงบังอี และแม้หลังจากได้รับ ส.ป.ก. ๔-๐๑ ข ฉบับลงวันที่ ๓ สิงหาคม ๒๕๔๔ ผู้ฟ้องคดีก็ยังครอบครองใช้ประโยชน์ในที่ดินพิพาท ตลอดมาโดยไม่ทราบว่าเป็นที่ที่ดินใน ส.ป.ก. ไม่ตรงกับจำนวนที่ครอบครองจริงและทางพิพาท ด้านทิศตะวันตกหายไป การครอบครองที่พิพาทของผู้ฟ้องคดีจึงเป็นการแสดงเจตนา โดยสุจริตและเปิดเผยผู้ฟ้องคดีจึงได้สิทธิครอบครองนั้น การที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ รุกล้ำ ที่ดินของผู้ฟ้องคดีเมื่อปี พ.ศ. ๒๕๔๘ กรณีที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ดำเนินการจัดสรรที่ดินเพื่อออก หนังสืออนุญาตให้เข้าทำประโยชน์ในเขตปฏิรูปที่ดินโดยตลาดเคลื่อนจึงเป็นการกระทบต่อ สิทธิและรบกวนสิทธิครอบครองของผู้ฟ้องคดี ขอให้ศาลปกครองสูงสุดพิพากษากลับคำพิพากษา ของศาลปกครองชั้นต้นเป็นเพิกถอนเอกสารสิทธิ ส.ป.ก. ๔-๐๑ ข เลขที่ ๑๒๗๔ เล่ม ๑๓ หน้า ๗๔ ระวัง ส.ป.ก. กลุ่มที่ ๒๘๘ อำเภอคำชะอี จังหวัดมุกดาหาร และให้ผู้ถูกฟ้องคดี ดำเนินการสำรวจรังวัดใหม่โดยให้ผู้ฟ้องคดีนำชี้แนวเขตและมีชื่อในทะเบียนที่พิพาท

ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ แก้อุทธรณ์ว่า ที่ดินแปลงพิพาทคือที่ดินแปลงที่ ๕ กลุ่มที่ ๒๘๘ เนื้อที่ ๔ ไร่ ๓ งาน ๐๗ ตารางวา เลขที่ ๑๒๗๔ อำเภอคำชะอี จังหวัดมุกดาหาร โครงการป่าดงบังอี แปลงเลขที่ ๑ ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ไม่สามารถดำเนินการแก้ไขตามประสงค์ ของผู้ฟ้องคดีได้เนื่องจากผู้ฟ้องคดีและผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ยืนยันจะดำเนินการทางศาล การดำเนินการออก ส.ป.ก. ๔-๐๑ ของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ได้ออกตามการครอบครองจริง โดยสามียของผู้ฟ้องคดีเป็นผู้นำชี้แนวเขตและผู้ฟ้องคดีรับรองผลการรังวัดจึงเป็นการ

สำเนาถูกต้อง

๗๒

(นางสาวณัฏฐา พลกอง)
เจ้าหน้าที่ศาลปกครองปฏิบัติกร

/ให้ความยินยอมแล้ว...

ให้ความยินยอมแล้ว การออก ส.ป.ก. ๔-๐๑ ให้กับผู้ฟ้องคดีที่ไม่ตรงกับที่ผู้ฟ้องคดีได้รับการจัดที่ดินตามหนังสืออนุญาตให้ได้รับการผ่อนผันให้มีสิทธิทำกินชั่วคราวในเขตป่าสงวนแห่งชาติ (สทก. ๑) สาเหตุอาจเนื่องจากสภาพพื้นที่เปลี่ยนไป ระบบการสำรวจรังวัดที่มีความแตกต่างกัน แต่ก็ได้มีการดำเนินการตามการครอบครองจริงของผู้ฟ้องคดีทุกประการจึงไม่มีเหตุที่ต้องเพิกถอนที่ออกให้แก่ผู้ฟ้องคดี ในการที่ผู้ฟ้องคดีประสงค์จะให้มีการดำเนินการตรวจสอบรังวัด เพื่อให้ได้เนื้อที่ที่ถูกต้อง ผู้ถูกฟ้องคดีพร้อมจะดำเนินการแต่ต้องให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ให้ความยินยอมด้วย

ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ แก้อุทธรณ์ว่า เดิมที่ดินพิพาทอยู่ในเขตป่าสงวนแห่งชาติ ปาดงบังอี แปลงที่หนึ่ง ซึ่งผู้ฟ้องคดีและผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ได้รับหนังสืออนุญาตให้ได้รับการผ่อนผันให้มีสิทธิทำกินชั่วคราวในเขตป่าสงวนแห่งชาติ (สทก. ๑) โดย สทก. ๑ เลขที่ดิน ๗๑ ของผู้ฟ้องคดีมีทางสาธารณะอยู่ทางทิศตะวันตกของที่ดิน ทางสาธารณะดังกล่าวมีลักษณะเป็นทางเกวียน ต่อมาเมื่อมีพระราชกฤษฎีกาเมื่อวันที่ ๒๘ ตุลาคม ๒๕๔๑ กำหนดเขตที่ดินบริเวณป่าดงบังอี แปลงที่หนึ่ง เป็นเขตปฏิรูปที่ดินและมีการจัดทำเอกสารสิทธิ ส.ป.ก. ๔-๐๑ ข ปรากฏว่า ส.ป.ก. ๔-๐๑ ข เลขที่ ๑๒๗๔ แปลงที่ ๕ กลุ่มที่ ๒๘๘ ของผู้ฟ้องคดีไม่ติดทางสาธารณะและทางสาธารณะหายไป ซึ่งผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ให้การยอมรับว่ามีการออก ส.ป.ก. ๔-๐๑ ข ให้แก่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ โดยทับทางสาธารณะจริง แต่เนื่องจากผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ สละที่ดินบางส่วนให้แก่ทางราชการสร้างทาง ร.พ.ช. ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ เห็นว่าทางเกวียนหมดสภาพเป็นทางสาธารณะแล้ว การที่ผู้ฟ้องคดีกล่าวอ้างว่าผู้ฟ้องคดียังคงใช้ทางสาธารณะจึงขัดต่อข้อเท็จจริงที่ว่าผู้ฟ้องคดีเข้าออกที่ดินโดยผ่านที่ดินของผู้อื่นเนื่องจากทางเกวียนเป็นที่รกร้าง ดังนั้น การออก ส.ป.ก. ๔-๐๑ ข ให้แก่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ จึงชอบด้วยกฎหมายแล้ว โดยอาศัยอำนาจตามพระราชกฤษฎีกา กำหนดให้ที่ดินบริเวณพิพาท ปาดงบังอี แปลงที่หนึ่ง เป็นเขตปฏิรูปที่ดิน ที่ดินดังกล่าวจึงเปลี่ยนสภาพจากการเป็นที่ดินในเขตป่าสงวนแห่งชาติมาเป็นที่ดินในเขตปฏิรูปที่ดิน ดังนั้น ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ จึงมีอำนาจดำเนินการปฏิรูปที่ดินบริเวณดังกล่าวได้ โดยไม่ต้องดำเนินการเพิกถอนตามกฎหมายป่าสงวนแห่งชาติ ทั้งนี้ ตามนัยมาตรา ๒๖ วรรคหนึ่ง (๔) แห่งพระราชบัญญัติการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม พ.ศ. ๒๕๑๘ เมื่อทางสาธารณะดังกล่าวอยู่ในเขตปฏิรูปที่ดิน ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ จึงสามารถกำหนดหรือเปลี่ยนแปลงแนวเขตทางสาธารณะ

สำเนาถูกต้อง

๗๗

(นางสาวอานิตา พลกอง)
เจ้าหน้าที่ศาลปกครองปฏิบัติกร

/ดังกล่าว...

ดังกล่าว การกระทำของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ จึงชอบด้วยกฎหมายแล้ว ขอให้ศาลปกครองสูงสุด พิพากษายืนตามคำพิพากษาของศาลปกครองชั้นต้น

ศาลปกครองสูงสุดออกนั่งพิจารณาคดี โดยได้รับฟังสรุปข้อเท็จจริงของ ตุลาการเจ้าของสำนวน และคำชี้แจงด้วยวาจาประกอบคำแถลงการณ์ของตุลาการผู้แถลงคดี

ศาลปกครองสูงสุดได้ตรวจพิจารณาเอกสารทั้งหมดในสำนวนคดี กฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ ฯลฯ ที่เกี่ยวข้องประกอบแล้ว

ข้อเท็จจริงรับฟังได้ว่า ผู้ฟ้องคดีได้รับอนุญาตให้มีสิทธิทำกินชั่วคราวในเขต ป่าสงวนแห่งชาติ ป่าดงบังอี แปลงที่ ๑ โดยได้รับหนังสือ สทก. ๑ เลขที่ดิน ๗๑ ฉบับที่ ๗๓๔ ระบุว่าหมายเลข ๕๘๔๒-๒ อำเภอคำชะอี จังหวัดมุกดาหาร มีเนื้อที่ ๕ ไร่ ๗๕ ตารางวา โดยหนังสือดังกล่าวระบุด้านทิศตะวันตกจดทางสาธารณะ ผู้ฟ้องคดีได้รับอนุญาตให้ทำกิน เป็นระยะเวลา ๕ ปี ตั้งแต่วันที่ ๔ ธันวาคม ๒๕๒๗ ถึงวันที่ ๓ ธันวาคม ๒๕๓๒ ต่อมา มีมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๓๐ มีนาคม ๒๕๓๕ อนุมัติให้ดำเนินการปฏิรูปที่ดินในพื้นที่ เขตป่าสงวนแห่งชาติป่าดงบังอี ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ จึงได้เข้าดำเนินการสำรวจรังวัดที่ดิน ในเขตป่าดังกล่าว สำหรับที่ดินที่ผู้ฟ้องคดีครอบครองโดยอาศัยสิทธิทำกิน โดยในการสอบสวน สิทธิการถือครองครั้งแรกเมื่อวันที่ ๘ เมษายน ๒๕๓๗ ผู้ฟ้องคดีเป็นผู้นำทำการรังวัด ได้จำนวนเนื้อที่ ๑๒ ไร่ ๒ งาน ๓๐ ตารางวา ต่อมา เมื่อวันที่ ๒๘ ตุลาคม ๒๕๔๑ ได้มี พระราชกฤษฎีกากำหนดเขตที่ดิน ในท้องที่ตำบลบ้านซ่ง ตำบลเหล่าสร้างถ่อ ตำบลน้ำเที่ยง ตำบลคำบก ตำบลคำชะอี อำเภอคำชะอี ตำบลบ้านโคก ตำบลกุดแซ่ ตำบลโพนทราย ตำบลนาโสก ตำบลคำอาสวน อำเภอเมืองมุกดาหาร และตำบลหนองแวง อำเภอนิคมน้ำอ้อย จังหวัดมุกดาหาร ให้เป็นเขตปฏิรูปที่ดิน พ.ศ. ๒๕๔๑ ในวันที่ ๕ มิถุนายน ๒๕๔๒ จึงได้มีการรังวัดที่ดินของผู้ฟ้องคดีเป็นครั้งที่สองเนื่องจากจำนวนเนื้อที่ที่รังวัดครั้งแรกมากกว่า เนื้อที่ตาม สทก. ๑ เดิมมาก โดยมีนายนวนไทย ผิวข่า สามียของผู้ฟ้องคดีเป็นผู้นำทำการรังวัด ผลการรังวัดครั้งที่สองได้จำนวนเนื้อที่ ๔ ไร่ ๓ งาน ๐๗ ตารางวา ต่อมา เมื่อวันที่ ๘ สิงหาคม ๒๕๔๒ เจ้าหน้าที่ได้ทำการสอบสวนสิทธิการถือครองที่ดิน ซึ่งผู้ฟ้องคดีเป็นผู้ให้ถ้อยคำ ในการสอบสวนสิทธิด้วยตนเอง และรับรองว่ารูปแบบที่และเนื้อที่ถูกต้อง หลังจากนั้น ผู้ฟ้องคดี ได้รับหนังสืออนุญาตให้เข้าทำประโยชน์ในเขตปฏิรูปที่ดิน (ส.ป.ก. ๔-๐๑ ข) เลขที่ ๑๒๗๔

แปลงเลขที่ ๕ ไร่ ๖ งาน ส.ป.ก. กลุ่มที่ ๒๘๘ ตามหนังสือลงวันที่ ๓ สิงหาคม ๒๕๔๔ ซึ่งตามหลักฐานดังกล่าวที่ดินของผู้ฟ้องคดีไม่ติดทางสาธารณะ ต่อมา วันที่ ๑๓ มิถุนายน ๒๕๔๘ ผู้ฟ้องคดีได้ยื่นคำร้องต่อผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ เพื่อขอให้ตรวจสอบและแก้ไข ส.ป.ก. ๔-๐๑ เลขที่ ๑๒๗๔ ดังกล่าว โดยอ้างว่าเนื่องจากเดิมที่ดินดังกล่าวติดทางสาธารณะ แต่เมื่อออก ส.ป.ก. ๔-๐๑ ข แล้วทางสาธารณะหายไป ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ได้ทำการสอบสวนข้อเท็จจริง ได้ความว่า เดิมมีทางสาธารณะอยู่ติดกับที่ดินผู้ฟ้องคดีจริง แต่มีลักษณะเป็นทางเกวียนที่ใช้สัญจรร่วมกัน ต่อมา เมื่อมีการสร้างทาง ร.พ.ช. สายบ้านนาบอน – บ้านหนองเอี่ยนดง โดยผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ได้สละที่ดินบางส่วนของตนให้ทำการก่อสร้างถนนดังกล่าวในการออก ส.ป.ก. ๔-๐๑ ข ให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ จึงได้รวมทางเกวียนดังกล่าวเข้าด้วยศาลปกครองชั้นต้นพิจารณาแล้วพิพากษายกฟ้อง ผู้ฟ้องคดีจึงอุทธรณ์ต่อศาลปกครองสูงสุด

คดีมีประเด็นที่จะต้องวินิจฉัยว่า การดำเนินการออกหนังสืออนุญาตให้ผู้ฟ้องคดีเข้าทำประโยชน์ในเขตปฏิรูปที่ดิน (ส.ป.ก. ๔-๐๑ ข) ของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ นั้นชอบด้วยกฎหมายหรือไม่

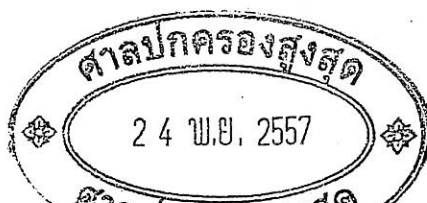
พิเคราะห์แล้วเห็นว่า พระราชบัญญัติการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม พ.ศ. ๒๕๑๘ มาตรา ๔ บทนิยาม “ที่ดินของรัฐ” หมายความว่า ...ที่ดินในเขตป่าสงวนแห่งชาติที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ได้อนุมัติให้บุคคลเข้าอยู่อาศัยหรือทำประโยชน์ตามกฎหมายว่าด้วยป่าสงวนแห่งชาติ และมาตรา ๒๖ วรรคหนึ่ง (๔) บัญญัติว่า เมื่อได้มีพระราชกฤษฎีกากำหนดเขตปฏิรูปที่ดินใช้บังคับในท้องที่ใดแล้ว ถ้าเป็นที่ดินในเขตป่าสงวนแห่งชาติ เมื่อคณะรัฐมนตรีมีมติให้ดำเนินการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ในที่ดินเขตป่าสงวนแห่งชาติส่วนใดแล้ว เมื่อ ส.ป.ก. จะนำที่ดินแปลงใดในส่วนนั้นไปดำเนินการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ให้พระราชกฤษฎีกากำหนดเขตปฏิรูปที่ดินมีผลเป็นการเพิกถอนป่าสงวนแห่งชาติในที่ดินแปลงนั้น และให้ ส.ป.ก. มีอำนาจนำที่ดินนั้นมาใช้ในการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมได้โดยไม่ต้องดำเนินการเพิกถอนตามกฎหมายป่าสงวนแห่งชาติ

ข้อเท็จจริงฟังได้ยุติว่า เดิมผู้ฟ้องคดีได้รับอนุญาตให้มีสิทธิทำกินชั่วคราวในเขตป่าสงวนแห่งชาติ ปาดงบังอี แปลงที่หนึ่ง โดยได้รับหนังสืออนุญาตให้ได้รับการผ่อนผันให้มีสิทธิทำกินชั่วคราว ในเขตป่าสงวนแห่งชาติ (สทก. ๑) เลขที่ดิน ๗๑ ฉบับที่ ๗๓๔

สำเนาถูกต้อง

๗๒

(นางสาวญาณิศา พลกอง)
เจ้าหน้าที่ศาลปกครองปฏิบัติการ

/ระหว่างหมายเลข...

ระวางหมายเลข ๕๘๔๒-๒ อำเภอคำชะอี จังหวัดมุกดาหาร เนื้อที่ ๕ ไร่ ๗๕ ตารางวา โดยหนังสืออนุญาตดังกล่าวออกให้เมื่อวันที่ ๕ ธันวาคม ๒๕๒๗ มีกำหนด ๕ ปี ต่อมา มีมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๓๐ มีนาคม ๒๕๓๕ อนุมัติให้ดำเนินการปฏิรูปที่ดินในพื้นที่ เขตป่าสงวนแห่งชาติดังกล่าว ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ จึงดำเนินการสำรวจรังวัดที่ดินที่ผู้ฟ้องคดี ถือครองที่ดินครั้งแรกได้เนื้อที่ ๑๒ ไร่ ๒ งาน ๓๐ ตารางวา แต่ปรากฏว่าขนาดเนื้อที่ที่ดิน ไม่ตรงกับหนังสือ สกท. ๑ จึงทำการรังวัดใหม่ ครั้งที่สองวัดเนื้อที่ที่ดินได้ ๔ ไร่ ๓ งาน ๗ ตารางวา ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ จึงได้ออก ส.ป.ก. ๔-๐๑ ข ให้แก่ผู้ฟ้องคดีตามเนื้อที่ที่วัดได้ครั้งที่สอง ซึ่งผู้ฟ้องคดีได้แย้งว่าไม่ถูกต้องเพราะเดิมที่ดินที่ผู้ฟ้องคดีครอบครองติดทางเกวียนซึ่งเป็น ทางสาธารณะ พิจารณาแล้วเห็นว่า ทางเกวียนเดิมเป็นที่ดินในเขตป่าสงวนแห่งชาติป่าดงบังอี อำเภอคำชะอี จังหวัดมุกดาหาร เมื่อคณะรัฐมนตรีมีมติเมื่อวันที่ ๓๐ มีนาคม ๒๕๓๕ ให้ดำเนินการ ปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมในพื้นที่ป่าสงวนดังกล่าว และต่อมามีพระราชกฤษฎีกากำหนด เขตที่ดิน ในท้องที่ตำบลบ้านซ่ง ตำบลเหล่าสร้างถ่อ ตำบลน้ำเที่ยง ตำบลคำบก ตำบลคำชะอี อำเภอคำชะอี ตำบลบ้านโคก ตำบลกุดแซ่ ตำบลโพนทราย ตำบลนาโสก ตำบลคำอาสวน อำเภอเมืองมุกดาหาร และตำบลหนองแขว่ง อำเภอนิคมน้ำอ้อม จังหวัดมุกดาหาร ให้เป็นเขตปฏิรูปที่ดิน พ.ศ. ๒๕๔๑* จึงมีผลเป็นการเพิกถอนการเป็นป่าสงวนแห่งชาติ และสำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม (ส.ป.ก.) สามารถนำที่ดินในบริเวณดังกล่าว ไปดำเนินการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมได้ ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ จึงได้ดำเนินการคัดเลือก เกษตรกรซึ่งจะมีสิทธิได้รับที่ดินจากการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ตามระเบียบ คณะกรรมการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมว่าด้วยหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการ คัดเลือกเกษตรกร ซึ่งจะมีสิทธิได้รับที่ดินจากการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม พ.ศ. ๒๕๓๕ /ในการสำรวจรังวัดออกหนังสืออนุญาตให้เข้าทำประโยชน์แก่ผู้ฟ้องคดี ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ได้ดำเนินการรังวัดที่ดินจำนวน ๒ ครั้ง โดยในการรังวัดครั้งที่ ๑ ได้กระทำเมื่อวันที่ ๘ เมษายน ๒๕๓๗ ปรากฏตามบันทึกการนำทำการรังวัด (ส.ป.ก./สร./ข.) ว่าผู้ฟ้องคดีเป็นผู้นำทำการรังวัด ผลการรังวัดปรากฏจำนวนเนื้อที่จำนวน ๑๒ ไร่ ๒ งาน ๓๐ ตารางวา แต่เนื่องจากได้เนื้อที่ ไม่ถูกต้องจึงได้ดำเนินการรังวัดอีกครั้งเป็นครั้งที่สองเมื่อวันที่ ๕ มิถุนายน ๒๕๔๒ โดยนายนวนไทย ผิวขำ สามียของผู้ฟ้องคดีเป็นผู้นำเจ้าหน้าที่สำรวจรังวัดแนวเขตที่ดิน จากนั้นเมื่อวันที่ ๘ สิงหาคม ๒๕๔๒ ผู้ฟ้องคดีก็เป็นผู้ให้ถ้อยคำในการสอบสวนสิทธิที่ดิน

สำเนาถูกต้อง

๗๒

(นางสาวญาณิศา พลทอง)
เจ้าหน้าที่ศาลปกครองปฏิบัติการ

/และได้ลงลายมือชื่อ...

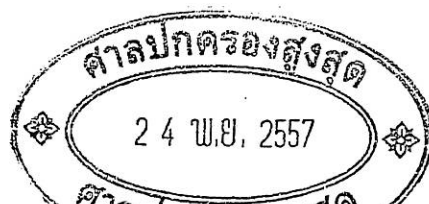
และได้ลงลายมือชื่อรับรองรูปแผนที่และเนื้อที่ตามที่รังวัดโดยไม่ได้คัดค้านเกี่ยวกับรูปแปลงและจำนวนเนื้อที่แต่อย่างใด จึงถือว่าผู้ฟ้องคดีได้รับทราบและยอมรับจำนวนเนื้อที่ตาม ส.ป.ก. ๔-๐๑ ข แล้ว การที่ผู้ฟ้องคดีกล่าวอ้างว่าไม่เคยนำชี้แนวเขตและไม่เคยให้ความยินยอมใดๆ แต่ได้ลงลายมือชื่อในเอกสารโดยไม่ทราบรายละเอียดและรู้เท่าไม่ถึงการณ์จึงไม่อาจรับฟังได้ เพราะมีการรังวัดถึงสองครั้ง มีการลงลายมือชื่อในเอกสารทั้งสองชุด โดยมีสามผู้ฟ้องคดีรับรู้ด้วย ดังนั้น การที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ดำเนินการออก ส.ป.ก. ๔-๐๑ ข ตามที่ฝ่ายผู้ฟ้องคดีได้นำรังวัดชี้แนวเขตและให้ถ้อยคำยืนยันผลการรังวัดจึงเป็นการดำเนินการตามขั้นตอนของกฎหมาย อุทธรณ์ของผู้ฟ้องคดีที่ว่าเนื้อที่ที่ดินใน ส.ป.ก. ๔-๐๑ ข ที่ออกให้ไม่ตรงกับจำนวนที่ครอบครองจริง จึงไม่อาจรับฟังได้

คดีมีประเด็นที่ต้องพิจารณาต่อไปตามคำอุทธรณ์ของผู้ฟ้องคดีว่า การออกหนังสืออนุญาตให้ทำประโยชน์ในเขตปฏิรูปที่ดิน (ส.ป.ก. ๔-๐๑ ข) เลขที่ ๑๒๗๔ ให้แก่ผู้ฟ้องคดี ยังคงต้องมีทางสาธารณะซึ่งอยู่ด้านทิศตะวันตกตามที่ปรากฏในหนังสืออนุญาตให้มีสิทธิทำกินชั่วคราวในเขตป่าสงวนแห่งชาติ (สทก. ๑) ฉบับที่ ๗๓๔ หรือไม่ ในประเด็นนี้ คู่กรณีรับข้อเท็จจริงตรงกันว่าทางดังกล่าวเดิมเป็นทางเกวียนสาธารณะที่ใช้สัญจรระหว่างหมู่บ้านมาเป็นเวลานาน ต่อมา ทางราชการได้ก่อสร้างถนน ร.พ.ช. สายบ้านนาบอน - บ้านหนองเอี่ยนดง ชาวบ้านจึงได้ใช้ถนนที่สร้างใหม่เป็นเหตุให้ทางสาธารณะเก่ามีสภาพรกร้างเป็นป่าพง พิจารณาแล้วเห็นว่า ทั้งที่ดินที่ผู้ฟ้องคดีอาศัยทำกินและทางเกวียนล้วนอยู่ในเขตป่าสงวนแห่งชาติป่าดงบังอี การที่ผู้ฟ้องคดีได้รับการผ่อนผันให้ครอบครองทำกินเป็นการดำเนินการตามมาตรา ๑๖ แห่งพระราชบัญญัติป่าสงวนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๐๗ ซึ่งไม่ก่อให้เกิดสิทธิครอบครองที่ดิน และทางเกวียนที่อยู่ในเขตป่าสงวนแห่งชาติ ก็มิใช่ทางที่ผู้ฟ้องคดีจะอ้างสิทธิการใช้สอยว่าเป็นทางสาธารณะได้ เนื่องจากอธิบดีกรมป่าไม้มิอำนาจตามมาตรา ๑๘ แห่งพระราชบัญญัติเดียวกัน ออกระเบียบการผ่านหรือการใช้เส้นทางดังกล่าว ต่อมา เมื่อมีพระราชกฤษฎีกากำหนดให้ที่ดินในเขตป่าดงบังอี เป็นเขตปฏิรูปที่ดิน โดยผลของบทบัญญัติในมาตรา ๒๖ วรรคหนึ่ง (๔) และมาตรา ๓๖ ทวิ แห่งพระราชบัญญัติการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม พ.ศ. ๒๕๑๘ ที่ดินที่ผู้ฟ้องคดีอาศัยทำกินและทางเกวียนดังกล่าว ย่อมพ้นสภาพจากการเป็นเขตป่าสงวนแห่งชาติ และเป็นกรรมสิทธิ์ของสำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ จึงมีอำนาจที่จะทำการ

สำเนาถูกต้อง

ฟ

(นางสาวญาณิศา พลกอง)
เจ้าหน้าที่ศาลปกครองปฏิบัติการ

/ปฏิรูปที่ดิน...

ปฏิรูปที่ดินที่อยู่ในเขตตามความเหมาะสมเพื่อเกษตรกรรม ดังนั้น เมื่อทำการปฏิรูปแล้ว
ทางเกวียนซึ่งมีอยู่เดิมจะหมดสภาพความเป็นทางเกวียนไป แต่ที่ดินที่ผู้ฟ้องคดี
ได้รับอนุญาตให้เข้าทำประโยชน์ก็มีทางที่จะใช้สัญจรออกสู่ถนน ร.พ.ช. การกระทำของ
ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ จึงมิได้เป็นการกระทำที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย ที่ศาลปกครอง ชั้นต้น
พิพากษายกฟ้อง นั้น ศาลปกครองสูงสุดเห็นพ้องด้วย

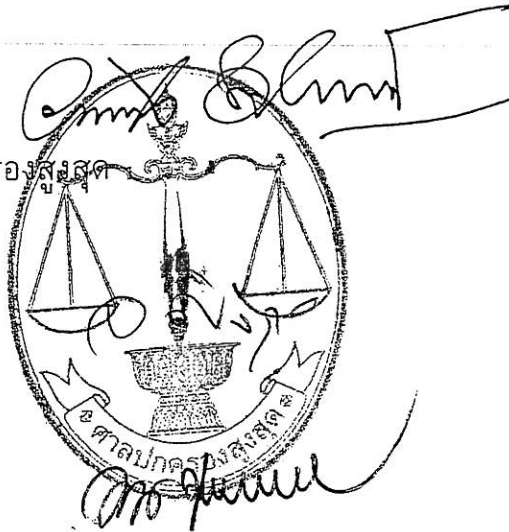
พิพากษายืน

นายสมชาย งามวงศ์ชน
ตุลาการศาลปกครองสูงสุด

สมชาย งามวงศ์ชน

ตุลาการเจ้าของสำนวน

นายวรพจน์ วิศรุตพิชญ์
ตุลาการหัวหน้าคณะศาลปกครองสูงสุด

นายวรารุช ศิริยุทธ์วัฒนา
ตุลาการศาลปกครองสูงสุด

นายมนูญ ปุญญกริยากร
ตุลาการศาลปกครองสูงสุด

นายบรรจงศักดิ์ วงศ์ปราชญ์
ตุลาการศาลปกครองสูงสุด

บรรจงศักดิ์ วงศ์ปราชญ์

ตุลาการผู้แถลงคดี : นายวิจิตต์ รักถิ่น

สำเนาถูกต้อง
W

(นางสาวญาณิศา พลกอง)
เจ้าหน้าที่ศาลปกครองปฏิบัติการ

